

Helena Tiihonen
Kaisankankaantie 165
98400 Isokylä
0400 345104
email: helena.tiihonen@sll.fimnet.fi
www.vapaavuotos.fi

Asia: Huomautus vesilakiluonnoksesta

Tämä kansalaisten kuulemistapa on erikoinen, koska aivan ilmeisesti tällainen sähköinen rtf-muotoinen kannanotto ei ole läheskään kaikkien kansalaisten tehtävissä. Tuskin monikaan edes tietää ko. mahdollisuudesta. Liekö asiasta tiedotettu julkisesti ja kuuluuko tällainen menettely normaaliin lainvalmisteluun?

Energiateollisuudella ja voimayhtiöillä on kokopäiväisiä ”asianharrastajia” käytettävissään. Miten on hankealueiden varsinaisten kansalaisasianosaisten laita?

Ruohonjuuritason tieto ja kokemus:

Vuotos-hankkeen tiimoilla (myöskin Kemijärven säännöstely ja muu Kemijoen rakentaminen kaikkineen) olemme täällä ruohonjuuritasolla tuoneet kantamme esille luonnonarvojen ja muiden arvojen huomioon ottamiseksi pitkissä ja piinallisissa vesioikeusprosesseissa. **Vasta Vuotos-hankkeen oikeuskäsittelyssä koimme saavamme oikeutta. Ei ollutkaan itsestään selvää, että hanke saa luvan huolimatta hankkeen kaikin puolisesta mielettömyydestä.**

Viranomaisten toiminta:

Aina aikaisemmin olivat viranomaiset toimineet niin, että niiden vaikutuksesta hanketta muokattiin jossakin määrin - ja hanke sai luvan. Asetetut ehdot eivät ikinä ole tuntuneet oikeilta hankealueilla. Ruohonjuuritasolla jokiyhtiö ja vesi- ja ympäristöpiiri (= nykyinen ympäristökeskus, siis ympäristöviranomainen) miellettiin samaksi toimijaksi. Viranomainen miellettiin jokiyhtiön käsikassaraksi kaikissa kiista-asioissa, kuten kaivon kuivumiset säännöstelyn seurauksena yms.

Ote Rainer Fagerströmin Lapin yliopistossa tekemästä Yrityksen taloustieteen syventävien opintojen tutkielmasta (syksy 2002) **VUOTOS PÄÄTTYMÄTÖN INVESTOINTIPROSESSI?**

Kemijoki Oy:n lakimies Kaj Hellstén: " Kemijoki Oy:ssä pidetään Vuotosta erityistapauksena.

Jos puhutaan yleensä voimatalousrakentamisesta tai säännöstelyhankkeesta, niin riski ei mielestäni liity lupaan. Pääsääntöisesti lupa tulee.

Lupaehdot voivat olla eriä kuin hakija toivoo. Meidän järjestelmä on sillä lailla rakennettu, että meidän vesilainsäädäntö lähtee siitä, että viranomaisten tehtävänä on edesauttaa luvan saantia, nekin joutuvat kehittämään sitä suunnitelmaa siihen suuntaan, että lupa voidaan myöntää, olkoonkin, että lupaehdot ovat tiukempia, mitä ehkä hakija toivoo.

Vuotos on erikoistapaus, koska tässä on kyse prejudikaatti, ennakkotapauksesta, että onko tämä vastoin vesilain tämmöisiä ehdottomia luvan myöntämissäännöksiä ja siinä mielessä Vuotoksen kohdalla on oikein miettiä näitä riskejä, mutta se koskee vain Vuotosta" (KH 27.5.1997)

KHO:n päätös 18/12/2002:

Yli 10-vuotinen oikeusprosessi tuotti KHO:n vuosikirjapäätöksen 18/12/2002. Sitä päätöstä siis voitiin pitää Kemijoki Oy:n lakiasianpäällikön, Kaj Hellsteninkin mukaankin prejudikaattina eli ennakkopäätöksenä.

Sitä päätöstä me kunnioitamme ja sitä päätöstä odotamme **oikeutetusti** myös muiden tahojen kunnioittavan. Päätös perustui ehdottomiin rakentamisesteisiin, korvaamattomiin luonnonarvoihin. Perustelut ovat aukottomat ja niihin perustui myös **Kemihaaran soiden Natura2000-status. Valitukset Natura-alueista on KHO käsitellyt.**

On loogista, että KHO:n päätös perusteluineen toimii osviittana suomalaisessa lainsäädännössä. Luonnonarvoja ei ole tuhlattavaksi, niitä on vähemmän kuin koskaan ennen. **Pikemmin pitää tiukentaa lakia luonnonarvojen suhteen.**

Nk. Vuotos-pykälän valmisteluluonnokset olivat oikeudellisesta näkökulmasta varsin kestävämpiä arvioitiin niitä sitten oikeuspuolelta, perustuslain tai eurooppaoikeuden näkökulmasta. Ne edustivat tyypillistä oikeusturvan polkemista ja olivat keuhkoainelua. KHO:n päätöksen loogisena seurauksena on, että valtioneuvosto (milloin minkälainen poliittisista voimasuhteista riippuen) ei voi tehdä poikkeusta ja että luonnonarvojen painoarvo kasvaa tulevaisuudessa.

Ei voi olla niin, että voimayhtiön suunnitelma lainmuutoksesta - tai voimalaitoksen rakentamisesta on pyhä. Ei voi olla näin: Jos voimayhtiö tekee suunnitelman, hanke toteutetaan! Tai jos voimayhtiöt esittävät huonoa, moraalitonta ja oikeusturvan vastaista lakia, lainsäätäjät kiltisti säätää sellaisen lain.

On tosiaan erikoista, että voimayhtiöt ovat saaneet juupas-eipäs-väittelyyn (Vuotoksen haitat/hyödyt) mukaan lähes kaikki tahot. Siis KHO:n päättämässä hankkeessa!

Vesilaki 2.luku 5. pykälä/ Intressivertailu:

Lakiluonnoksessa on säilytetty ehdoton rakentamiskieltopykälä, mutta kummallisesti se on nyt **viimesijainen**.

Ehdoton rakentamiskieltopykälä pitää olla ensisijainen!

Luonnoksen mukaan intressivertailu tehdään aina, vaikka olisi kuinka ilmeiset ehdottomat rakentamiskiellot. Voimayhtiöiden luonnonarvojen ”kunnioitus” näkyy siitä, että Vuotos-hankkeen ympäristövahingot arvioitiin 42 miljoonaksi Smk:ksi. Pilkantekoa! Muutenkaan yli 50-vuotiaat energiahankkeet eivät ole tätä päivää, eivät todellakaan edusta ”high techiä”.

Päättäjät eivät näytä tietävän isojen hankkeiden vaikutusalueen ongelmista. Prosessin edetessä ihmiset joutuvat pakkomyyntiin huhumylyn pyörteissä (”kohta tulee pakkolunastus”...). Kuntien kaikki muut hankkeet ovat paitsiossa yms.

Kokemuksemme mukaan tämän kaltaiset hankkeet ovat näivettäneet alueita, aiheuttavat raakaa henkistä rasitusta niin rakentamista kannattavien kuin vastustavienkin taholla. Kenen intressi on ”nyljetty maa” ja viha?

Intressivertailu/rakentamiskustannukset:

Intressivertailuun ei ilmeisesti vielä ole otettu **rakentamiskustannuksia**. Tuotantolaitoksen tontin hankinta ja laitoksen rakentaminen luonnollisesti kuuluu ottaa mukaan hyöty-haittavaakaan kustannuksina.

Ne on sisällytettävä lakiin.

KHO:n päätöksen kaltaisen, Hellsteninkin prejudikaatiksi julistaman päätöksen pitää näyttää suuntaa tulevalle ja lakiluonnosta pitää kehittää luonnonarvojen suojelun kannalta parempaan suuntaan, ei heikennettävä, kuten luonnoksessa vielä on.

Kemijärvellä 18/2/2009

Helena Tiihonen
Lääket.lis.

Liite: kantelu EOA:lle 102008